

Búcsú Macsi Sándor igazgató úrtól (1926. január 14. – 2020. június 11.)

„*En úgy igyekszem megnyugodni: már a szívem sem mer dobogni, lélegzetem is visszafojtom, és ami fáj: én ki nem mondom, csitítom magam, hogy ne sírjak, hogy semmi szomorút ne írjak: maradjon meg a néma bánat ott bent a szívben önmagának! Kinek beszéljek, tán a szélnek? .... Kinek zokogjam, tán a szélnek? Szívemben elbődül a bánat, de csak befelé önmagának!*”

(Várnai Zseni: *Néma bánat*)

„Mélyen tisztelt rokonok! Bánatban osztozó barátok, ismerősök! Tisztelt jelenlévők!

Ravatal mellett állunk! Búcsúzni jöttünk!

Nekem jutott az a nem könnyű feladat, hogy Jászágó Községi Önkormányzat képviselői, intézményei, az önkormányzati hivatal dolgozói, az Ágóiak Baráti Egyesülete, valamint Jászágó község lakossága nevében búcsúzzam a szó legnemesebb értelmében, községünk címzetes iskolaigazgatójától, Macsi Sándortól, Sanyi Bácsitól, Tanár Bácsitól.

Ma még nagyon nehéz a nyugtot megtalálni, mert még nagyon sok apróság jelzi az eltávozott jelenlétét. Az őszinte együttérzés és a mély részvét, a tisztelet és a szeretet érzéseivel állunk itt a ravatal előtt. Búcsúzni jöttünk, teljesíteni az élők szomorú kötelességét.

Fájó szívvel búcsúzunk Macsi Sándortól, aki 94 évesen távozott közülünk. Ennyi időt mért ki a sors számára e földi emberi létre.

Érthető, hogy nehéz most szavakat találni, amikor itt állunk a ravatalnál, és erről elmélkedünk. Távozása bennünket is az élet múlására, az elmúlásra figyelmeztet.

Ezek a percek sohasem könnyűek! A szívünket elborítja a gyász, a fájdalom és önkéntelenül felmerül bennünk a kérdés, miért pont most, miért pont neki kellett örökre elaludnia? Miért nekünk kell most itt állni, és ezen gondolkodni? De vannak kérdések, amelyekre talán sosem kapunk választ... A könnyecsek magukba zárják a bánatot, a szív minden keserűségét, s így állunk itt megrendülve, emlékekkel teli gondolatokkal. Próbáljuk felfogni, hogy akit szerettünk, tiszteltünk, nincs

többé, felidézzük a mozdulatait, a mosolyát, a szavait, az emlékeket.

Macsi Sándor 1926. január 14-én született Nyírábrányban, egy református parasztcsalád negyedik gyermekeként. Két lány és egy fiú testvére volt. A bátyja még kiskorában meghalt, így legkisebb gyermeküket a szülők neveltették.

Sajnos gyenge fizikumú, beteges kisgyermek volt, ezért a szülei elhatározták, hogy taníttatni fogják, mert fizikai munkára nem nagyon volt alkalmas. Elemi iskoláit Nyírmártonfalván végezte, 5 osztályt járt, majd négyéves

Macsi Sándor

polgári iskolával folytatta a Debreceni Református Kollégiumban. Szüleivel közösen úgy döntöttek, hogy továbbtanul, ezért beírták az ötéves tanítóképzőbe.

Középfokú iskoláit jó eredménnyel végezte. A tantárgyak közül kedvelte az irodalmat, mert fejlesztette a szépérzékét, esztétikai igényét, a matematikát, mert szerette a logikus gondolkodást, és a rajzot, mert fejlesztette az alkotóképességét, segítette az önkifejezést, a testnevelést, mert kielégítette a mozgásigényét (nagyon szerette a magasugrást), a földrajzot, mert egy falusi kisgyermek számára világismeretet nyújtott.

Felsőfokú tanulmányait levelező tagozaton folytatta a szegedi Tanárképző Főiskolán. A nyári szünetben négyhetes bentlakásos tanfolyamon professzori előadást hallgattak, szemináriumokon vettek részt, s mintegy félkatonai szellemben tanultak. Csak a diplomáját kapta Szegeden, mert a képzéseket egy helyhez kötötték. A földrajz, biológiai szak első évét Pécsen, a másodikat Debrecenben végezte, harmadik évtől pedig Szegeden fejezte be. Hasonló módon szerzett diplomát rajzból: Szegeden tanult, gyakorlaton első évben Baranyó Sándor szolnoki festőművésznél, a második évben pedig az Országos Pedagógiai Intézetben Blaskó János festőművésznél Budapesten képezték. Felsőfokú rajztanári diplomáját Budapesten, a Képzőművészeti Főiskolán Balog Jenő festőművész keze alatt szerezte.

Felsőfokú tanulmányaiban a természet szeretete, a könyvtári olvasmányai és az ismeretszerzési vágya motiválta. A tanítóképző elvégzése után Tiszvárkonyba került kántortanítónak. Ez plusz munkát jelentett, hiszen a hétfőekre, ünnepekre, esküvőkre, temetésre is készülnie kellett. Ezután betegsége miatt áthelyezését kérte más megyébe, lehetőleg hegyvidékre. Így került a Mátrához közeli Ágóra 1951-ben, amikor az iskola és a település is Jászárokszállás városhoz tartozott.

1952-ben a szomszédos községből, Pusztamonostorról elment az igazgató, s a jászberényi felettes szervezet őt nevezte ki a helyére – egészen 1954-ig, amikor az ágói igazgató is távozott, így visszahelyezték Jászágóra, immár iskolaigazgatóként. 1977-ig töltötte be ezt a tisztséget. 1975-ben a községi tanács címzetes örökös igazgatóként nevezte ki. A közigazgatási átszervezés során 1977-ben körzetesítették az általános iskolát, Jászárokszálláshoz csatolták. Az iskola összevonásával nem értett egyet, ezért nem vállalta a jászárokszállási általános iskola igazgatását, amelyet felkínáltak neki. Helyettesként dolgozott 1986-ig, nyugdíjba vonulásáig.

Összesen négy munkahelye volt élete során. Volt állami tanító, általános iskolai tanár, általános iskolai igazgató és általános iskolai igazgatóhelyettes.

A változás, a legelsőt kivéve, mindig a felettes szervnek engedelmességre törekedett. Voltak választott tisztségei: szak szervezeti bizalmi, hosszú évekig volt a Községi Hazafias Népfőnt elnöke, tanácsstagként is képviselte a lakosságot, volt községi párttitkár. Felnőtt éve során mindig baloldali gondolkodás vezérelte, melyhez végig hűséges maradt.

Hivatásából eredő céljait elérte, hiszen embereket indított el az életük pályáján, tudást, emberséget tanított, s hogy őt szó szerint idézzem „*más millió dolgot*”. Valóban, természetismereti tudását az iskolán kívül a TIT szervezetén keresztül osztotta meg másokkal. Igazgatói működése alatt nagy gondot fordított a szülők oktatására, nevelésére, tájékoztatására, így nem maradhatott el a Szülők Akadémiája sorozat sem. 1962-től tagja volt az Országos Földrajzi Társaságnak is. Nagyon sokat utazott, és nagyon sok kirándulást szervezett, vezetett a jászágóiak számára.

Ugyancsak 1962-től nagy lelkesedéssel, és nem kevesebb szakértelemmel szervezte és irányította a felnőttekből álló honismereti szakkör munkáját, s megalapozta a helytörténeti és iskolatörténeti gyűjtemény alapjait, amelyek 1981-től rendezett állapotban látogathatóak, megelőzve ezzel több jászági települést. Sokat munkálkodott azon, hogy a jászágói középkori templom átadása megtörténjen, s naponta látogatta a Dr. Selmeczi László által vezetett kis régészcsapatot. A fiatalok meg is emlékeztek róla. Joó Péter így írt róla:

*„Dinnyét hozott, cukrot adott,
cserébe egy követ kapott.
Ő nem a falusi kántor,
az ő neve Macsi Sándor!”*

Mert a valóságban, ha találkozott valakivel mindig volt nála cukorka, csokoládé vagy bármi, amivel kedveskedni tudott.

1976-ban *Jászágóért emlékéremmel* ismerte el a községi tanács a településért végzett önzetlen munkáját. A következő évtől Jászárokszálláson tanított, s ott is folytatta közösségi tevékenységét.

1986-tól részt vett az Árokszállási Baráti Körének szervezésében, melynek alakuló ülésén elnökhelyettesnek választották. Szerkesztette az Árokszállási Baráti Körének újságját mindaddig, amíg a város hivatalos havi lapja, a Jászvidék meg nem jelent. Szorgalmazta az árokszállási nagypolgári Jász-ház

vásárlását, berendezésének beszerzését. Sokat tett a jász hagyományok felkutatásáért, feltárásáért, megőrzéséért.

Támogatta másokkal együtt a jász bálók újraindítását, a jászkapitány mint társadalmi tisztség megújítását, a jász művészek összefogását, életútjuknak feldolgozását, emlékkiállítások rendezését. Maga is közel állt a művészetekhez, több festményében, rajzában gyönyörködhetünk. Rendszeresen részt vett Jászapátin a Jász Alkotók Körének táborában.

1992-ben kezdeményezésére megalakult az Ágóiak Baráti Egyesülete, melynek alapító tagja volt, s munkáját elismerve később örökös tiszteletbeli elnökké választottuk. 1992 óta folyamatosan szerkesztette az Ágóiak Baráti Egyesületének hírlevelét, összesen 39 számot. Ezt követően segített a környező települések baráti egyesületeinek megalakulásában, tanácsokkal, biztatással, jó szóval. Jó kapcsolatot tartott a helytörténeti, honismereti szakkörökkel, nemcsak a Jászságban, hanem a Jászságból kirajzottak egyesületekkel is.

A Jászok Egyesülete, illetve „A Jászságért” Alapítvány kuratóriuma a jászágói helytörténeti és iskolatörténeti gyűjtemény létrehozása, és három évtizedes fejlesztése érdekében kifejtett önzetlen munkájáért 1993-ban neki ítélte a *Jászságért Díjat*. 1996-ban arany, 2006-ban gyémánt, később 2016-ban rubin diplomáját vehette át. Az arany diplomát Debrecenben kapta, a rubin diplomát Jászberényben Sipos Imre köznevelési helyettes-államtitkár adta át, köszöntve a 90. születésnapja alkalmából is.

2001-ben Jászárokszállás Város Önkormányzata jubileumi emlékéremmel ismerte el a városban végzett tevékenységét.

2002-ben, a településünk 50 éves évfordulóján, Jászágó Község Önkormányzata a jelenlegi legnagyobb kitüntetéssel ismerte el munkáját, *Jászágó Díszpolgára* címet adományozta Macsi Sándornak, aki képekben és írásban is rögzítette a település eseményeit 1952-től 1977-ig, „falukrónika” címmel. Az Ágóiak Baráti Egyesülete és a Jászágói Önkormányzat együttesen kezdeményezte a Falvak Kultúrájáért Alapítványnál munkájának elismerését, s másokkal együtt a *Magyar Kultúra Lovagja* kitüntetését adományozták neki, 2003. januárjában, a magyar kultúra napján. 2006. július 3-án Szekszárdon az Országos Honismereti Szövetség Bél

Mátyás emléklappal ismerte el addigi munkásságát.

Az iskolatörténeti gyűjteményben olvasható egy általa választott idézet József Attilától, ami rá teljes mértékben igaz, hiszen magánéletét mindig háttérbe helyezve dolgozott mások, a gyermekek boldogulásáért.

*„Mert mi teremtünk szép, okos lányt
és bátor értelmes fiút,
Ki őriz belőlünk egy foszlányt,
mint nap fényéből a tejút.”*

Legutóbb édesapja, Vitéz Macsi József életútjának megörökítésén dolgozott, melyet kiadni már nem tudott.

Mindannyiunk gyásza egyedi, mint ahogy minden ember egyedi és megismételhetetlen. Előbb-utóbb sajnos szembe kell néznünk az elmúlással, szeretteink elvesztésével. Mindig van olyan, aki marad, és olyan is, aki elmegy. Ez az élet rendje. Embernek lenni azt jelenti, hogy képesek vagyunk ezzel a bánattal együtt élni.

Ilyenkor eszünkbe jutnak a régi emlékek, és hirtelen mindent szebben látunk. Az apró kellemetlenségek, a bosszantó dolgok elvesztik jelentőségüket, és csupán egyetlen kívánság fogalmazódik meg szívünkben: bárcsak újra köztünk lenne. Azután, az eszünk figyelmeztet bennünket, hogy ez már nem lehetséges. Elgondolkodunk, mi lesz most, amikor már semmi sem lesz többé ugyanaz. Egy kicsit olyan ez, mintha térkép nélkül bolyonganánk egy ismeretlen vidéken. Ám az élet minden nappal új lehetőséget ad, hogy békére találjunk, hogy megújuljunk. Hogy legyen időnk a legfontosabb dologra: a szeretetre.

Köszönet az élete során végzett munkájáért, a sok évi tanításért, a településen végzett közösségi tevékenységéért. Búcsúzunk Jászágó Díszpolgárától, tisztelettel és hálával őrizzük meg emlékét!

Kívánsága szerint Nyírmártonfalván, a szülei mellett lesz neki nyugodt és békés pihenése!

Itt a ravatalnál még egy pillanatra idézzük fel emlékét, boldog mosolyát, majd néma főhajtással adjuk meg végső búcsúnkat a távozonak. Örök nyugalom és békesség adassék neki!”

Mozsár Lászlóné polgármester

*(A búcsúztató elhangzott
2020. június 26-án
a jászágói katolikus temetőben.)*